

علوم و فنون ادبی ۱

۱- چند مورد از گزاره‌های زیر در مورد شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم نادرست است؟

«شاعران بیش‌تر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از تعالیم کلی اخلاق فراتر نمی‌رفت. رایج‌ترین انواع شعر فارسی در این دوره، «عاشقانه»، «مدحی» و «غنائی» بود. داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها در شعر این دوره آغاز گشت. مدیحه‌سرایی که از آغاز ادب فارسی به پیروی از شعر عربی معمول گشت، با شاعران بزرگ درباری و مدح پادشاهان و رجال دربار، جایگاه خود را پیدا کرد.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲- در کدام گزینه اطلاعات نادرستی در مورد قرن‌های اولیه هجری بیان شده است؟

(۱) یعقوب لیث صفاری نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد تا این زبان در دستگاه حکومت او به کار رود؛ به همین سبب زبان فارسی دری را زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.

(۲) ایرانیان در سه قرن نخست هجری به فعالیت‌های علمی و ادبی خود ادامه دادند و به زبان‌های فارسی، عربی و پهلوی آثار فراوان پدید آوردند.

(۳) بعد از صفاریان، دولت سامانی، آل بویه و حکومت‌های کوچک دیگر پدید آمدند و زبان فارسی دری فرصت یافت در فضای ادبی، سیاسی و علمی رشد یابد.

(۴) این دوره، مهم‌ترین دوره تمدن اسلامی ایران بوده است. نظم و نثر فارسی در این دوره شکوفا شد.

۳- هر یک از توضیحات زیر به ترتیب در مورد کدام‌یک از کتاب‌های «وستا، درخت آسوریک، کلیله و دمنه و شاهنامه ابومنصوری» است؟

(الف) اصل پهلوی آن از میان رفته است ولی ترجمه فارسی آن در دست است.

(ب) موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خواندند؛ تا این‌که سرانجام در دوره ساسانی آن را به نگارش درآوردند.

(ج) به دست عده‌ای از دانشوران خراسانی نوشته شد و موضوع آن تاریخ گذشته ایران است.

(د) اشعار پهلوی است که اصل پارتی دارد و در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارد.

(۱) د - ب - الف - ج (۲) ب - د - الف - ج (۳) ب - الف - ج - د (۴) د - الف - ج - ب

۴- کدام توضیح در مورد شخصیت مقابل آن نیست؟

(۱) در همه علوم روزگار خود تبخر داشت و به فارسی و عربی شعر می‌سرود. (ابوعلی سینا)

(۲) به دستور منصور بن نوح سامانی مأموریت یافت تاریخ مفصلی را به زبان فارسی برگرداند (محمد بن جریر طبری)

(۳) قصیده‌های تمام و کمالی با موضوع موعظه و نصیحت سرود. (کسایی مروزی)

(۴) شعر فارسی به دست او بنیاد نهاده شده (رودکی)

۵- اطلاعات زیر به ترتیب درباره کدام زبان‌های ایرانی است؟

(الف) در دوره هخامنشیان رایج بود.

(ب) با کنار گذاشتن برخی از صدهای عربی، الفبای آن را پذیرفت.

(ج) در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

(د) اساساً این زبان به ناحیه پارس تعلق داشته است.

(۱) باستان - دری - پارتی - پهلوی (۲) پارتی - پهلوی - دری - باستان (۳) باستان - پهلوی - دری - پارتی (۴) پارتی - دری - پهلوی - باستان

۶- در متن زیر، کدام مورد نادرست است؟

«با شکست سامانیان، خراسان ابتدا به دست سبکتگین و بعد پسرش، محمود افتاد و سلسله غزنوی در سال ۳۵۱ هجری در شهر غزنه تشکیل

«۲»

«۱»

شد. غزنویان برای ماندگاری خود، زبان فارسی را رواج دادند و در دربار آنان شاعرانی نظیر ناصر خسرو و عنصری به ستایش و مدیحه‌سرایی

«۳» «۴»

می‌پرداختند.»

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۷- جاهای خالی با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«قرن چهارم، دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمند بزرگی چون آغاز شد و با شاعر بی‌نظیری مانند ادامه یافت. شعر غنائی با دو شاعر مشهور، رودکی و قوت و استحکام یافت. محمد بن جریر طبری، اصل تفسیر خود

را به زبان نوشته است.»

(۱) زکریای رازی - فردوسی - شهید بلخی - عربی

(۲) زکریای رازی - ناصر خسرو - کسایی مروزی - فارسی

(۳) ابوعلی سینا - ناصر خسرو - کسایی مروزی - عربی

(۴) ابوعلی سینا - فردوسی - شهید بلخی - فارسی

۸- کدام توضیح در مورد بیت زیر، نادرست است؟

«با تو دلشاد چو در باغ بهاران بلبل / بی تو افسرده چو بر ریگ بیابان، ماهی»

(۱) در این بیت، یازده مصوت بلند وجود دارد.

(۲) تعداد هجاهای کشیده آن، دو تا است.

(۳) در مصراع اول این بیت، چهار هجای کوتاه داریم.

(۴) در مصراع دو، مجموعاً چهارده هجا وجود دارد.

۹- علامت هجایی کدام مصراع در مقابل آن به درستی نشان داده شده است؟

(۱) راست بر گو ای برادر چون کنم ← U---U---UU

(۲) من تن به قضای عشق دادم ← --U-U-UU--

(۳) خفتن حرام باشد بر چشم پاسبان ← --U-U--U-U-U--

(۴) اگر هوشمندی به معنی گرای ← U--U--U--U--

۱۰- تعداد هجاهای کدام مصراع بیش تر است؟

(۱) در سواد آفرینش چشم بیماریم ما

(۳) با خودی هرگز نگردد دل ز درد و غم جدا

(۲) ز درد خویش ندارم خبر همین دانم

(۴) چه کند با دل بی درد کلام صائب

۱۱- در کدام گزینه حروف مشخص شده «ی» و «و» به عنوان صامت به کار رفته اند؟

(۱) هست چون بحر ز هر موج مرا آغوش / کی تهیدست ز آغوش توان کرد مرا؟

(۲) نخل تنهایی من میوه فراوان دارد / نیست چمن بی ثمران حاجت پیوند مرا

(۳) دست شستم ز می کهنه به صد خون جگر / خامی محتسب از پیر برآورد مرا

(۴) تا دل از روی تو شد مطلع انوار مرا / چشم خورشید شود خیره ز رخسار مرا

۱۲- در کدام گزینه هر سه نوع هجا (کوتاه - بلند - کشیده) یافت می شود؟

(۱) دردمند - روحانی - سوزان (۲) مستانه - نیازمند - تنها (۳) قرص - سبزیجات - خرس (۴) عشق بازی - دستی - غم

۱۳- نشانه های هجایی کدام بیت را می توان به شکل (U-- --) دسته بندی کرد؟

(۱) روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد / چرخ بازیگر از این بازیچه ها بسیار دارد

(۲) تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد

(۳) ز فرزند گرامی می شود چشم پدر روشن / سرشک آتشین من منور کرد دریا را

(۴) ای ز نظر گشته نهان ای همه را جان و جهان / بار دگر رقص کنان بی دل و دستار بیا

۱۴- در مصراع دوم بیت زیر، به ترتیب چند هجای کشیده، بلند و کوتاه وجود دارد؟

«ز رخ ماه خصالش ز لطیفی وصالش / همه را بخت فزون شد، همه را کار برآمد»

(۱) دو - هفت - هفت (۲) سه - پنج - هفت (۳) دو - شش - شش (۴) سه - شش - هفت

۱۵- الگوی هجایی کدام مصراع با مصراع «صنما جفا رها کن کرم این روا ندارد» یکسان است؟

(۱) تو از هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی

(۳) درد ما را در جهان درمان مبدا بی شما

(۲) نه انصاف باشد که بی ما روند

(۴) به چه روز وصل دلبر همه خاک می شود زر

